

**אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדע המדינה**

המינהל הציבורי בישראל: הלכה למעשה (01-670-71)
קורס בחירה – שנתי (2 ש"ש) ב.א. שנה"ל תשס"ז
המרצה: ד"ר גיל בן בצלאל

שעת קבלה: יום ב' 1530-1630
חדר מס': 2.53
טל': 5318872
דוא"ל: gilben@mail.biu.ac.il

מטרות הקורס

מטרת הקורס להקנות מושגים, כלים וגישות שונות להבנת אופיו ותיפקודו של המינהל הציבורי בישראל. בקורס ינתן דגש על בחינת המציאות בפועל וניתוחה לעומת מודלים תיאורטיים ומדיניות נורמטיבית. הקורס יבחן את הרקע המוסדי ואת היסודות הטרומים מדינתיים והשפעתם על המינהל בישראל. הקורס יציג את הניסיונות לרפורמה, את גורמי ההתנגדות לשינוי ואת תפקידה של הביקורת בעיצוב נורמות וערכים. הקורס ינתח את יחסי הגומלין שבין המינהל הציבורי כגוף מבצע, לבין קובעי המדיניות מהדרג הפוליטי, ויבחן את השפעתן של קבוצות האינטרס על עיצובה של המדיניות הציבורית בישראל.

נושאי הלימוד

בירוקרטיה ותרבות מינהלית
יסודות המינהל הציבורי בישראל
פוליטיקה ומינהל - דרג מחליט מול דרג מבצע
השלטון המרכזי מול השלטון המקומי
נסיונות לרפורמה במינהל הציבורי
תהליכי קבלת החלטות - תיכנון מול ביצוע
המינהל הציבורי ומקורות העוצמה
התיקצוב הציבורי
ביקורת המינהל הציבורי

דרישות הקורס

נוכחות חובה בהרצאות
השתתפות פעילה במהלך השיעור
קריאת החומר הביבליוגרפי עפ"י הנחיות המרצה
בחינת סיכום המבוססת על ההרצאות ורשימת הקריאה ומשקלה 100% מהציון

נושאי הקורס ורשימת המקורות

יסודות המינהל הציבורי בישראל

ראובני, י., "תרבות מנהלית", בתוך: כפיר, א., ראובני, י., (עורכים) המנהל הציבורי בישראל, צריקובר מוציאים לאור בע"מ, תל אביב, 1998, פרק ט', עמ' 215-205.
E 351 ראו.מנ (63530)

שפרינצק, א., איש הישר בעיניו יעשה – אי ליגאליזם בחברה הישראלית, ספריית הפועלים, 1986, פרק ג' עמ' 27 – 53.

שמור מדעי המדינה לפי שפר.אי (0052332)

כפיר, א., ראובני, י., המינהל הציבורי בישראל לקראת שנת 2000, צריקובר מוציאים לאור בע"מ, תל-אביב, 1998, פרק י"ג.

שמור מדעי המדינה לפי מנה.הצ (391850)

פוליטיקה ומינהל - דרג מחליט מול דרג מבצע

אהרוני, י., הכלכלה הפוליטית בישראל, עם עובד, 1991, פרק חמישי.
שמור סוציולוגיה לפי אהר.כל (172612)

דרי, ד., מינויים פוליטיים בישראל, המכון הישראלי לדמוקרטיה, הקיבוץ המאוחד, ת"א, 1993, עמ' 37-64.
שמור מדעי המדינה לפי דרי.מנ (214083)

גל-נור, י., לא אדוני הנציב! מאחורי הקלעים של הפוליטיקה והמינהל בישראל, מכון ירושלים לחקר ישראל, 2003, פרקים 25-28.
E 351 גל-נור לא (558035)

Sharkansky, I., "Israeli Civil Service Positions Open to Political Appointments", International Journal of Public Administration, 1989, Vol 12, no. 5, pp. 731-748.
תדפיס 6352 (427026)

השלטון המרכזי מול השלטון המקומי
 קלכהיים, ח., "השלטון המקומי ומשרדי הממשלה: חלוקת תפקידים ויחסי גומלין", בתוך: השלטון המקומי בישראל, בעריכת קלכהיים, ח., אלעזר, ד., המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, ירושלים, 1987, עמ' 57-23.
שמור מדעי המדינה לפי שלט.המ (66443)

השלטון המקומי בישראל, דו"ח הוועדה הממלכתית לענייני השלטון המקומי בישראל, (דו"ח וועדת זנבר), ירושלים, 1981.
E 352.14 ישר.של (142840)

דרי, ד., בהשתתפות שוורץ-מילנר, ב., מי שולט בשלטון המקומי?, המכון הישראלי לדמוקרטיה, הקיבוץ המאוחד, ת"א, 1994, פרקים א', ב', ג'.
E 354.14 דרי מי (241627)

נסיונות לרפורמה במינהל הציבורי
 מדינת ישראל, דן וחשבון הוועדה הציבורית-מקצועית לבדיקה כוללת של שירות המדינה (דו"ח קוברסקי), ירושלים, 1989, כרך א'.
שמור מדעי המדינה לפי ישר.די (112199)

דרור, י., רום, י., שני, מ., המלצות צוות מחקר לשיפור תפקוד המימשל בישראל, המכללה למינהל, תל-אביב, 1984.
שמור מדעי המדינה לפי דרו.המ (21152)

גל-נור, י. ואחרים, "רפורמה במנהל הממשלתי בישראל", בתוך: נחמיאס ד., מנחם ג. (עורכים), המדיניות הציבורית בישראל, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 1999, עמ' 117-153.
שמור מדעי המדינה לפי מדי.הצ (430369)

תהליכי קבלת החלטות - תיכנון מול ביצוע
 דורון ג., להחליט ולבצע - פרקים במדיניות ציבורית, כיוונים, תל-אביב, 1986.
שמור מדעי המדינה לפי דור.לה (47280)

קביעת מדיניות ציבורית וביצועה, (סיכום מיום עיון), אוניברסיטת חיפה, 1997, עמ' 17 - 82.
תדפיס 9420 (570492)

גיניס, א.ל., מאן, ל., תהליך קבלת החלטות, ת"א, משרד הבטחון, 1999, פרק 5.
מהדורת תש"ס שמור סוציולוגיה לפי גני.תה (118626)

המינהל הציבורי ומקורות העוצמה
 חמישים שנות ממשל ומנהל ציבורי בישראל - התפתחויות לקחים ואתגרים, (סיכום מיום עיון), אוניברסיטת חיפה, 1998, עמ' 13 - 74.
תדפיס 10051 (599147)

Wildavsky, A., Speaking Truth to Power: The Art and Craft of Policy Analysis, London, MacMillan Press, 1979.
מהדורה 1987 (68246) 361.610973 WIL

התיקצוב הציבורי

דרי, ד. שרון, ע., כלכלה ופוליטיקה בתקציב המדינה, המכון הישראלי לדמוקרטיה, הקיבוץ המאוחד, ת"א 1994, פרקים 1, 5.
שמו מדעי המדינה לפי דרי. כל (253231)

Wildavsky, A., The Politics of the Budgetary Process, 3rd edition, Boston, 1983.

מהדורה 1984 352.40973 WIL p4 (24870)

סבירסקי, ש., תקציב המדינה – מה עושים עם הכסף שלנו, מרכז אדוה, מפה הוצאה לאור, 2004, עמ' 9-34, 88-99, 173-186.

שמו מדעי המדינה לפי סבי. תק. (1121051)

ביקורת המינהל הציבורי

פרידברג, א., "ביקורת המדינה במערכת המנהל הציבורי בישראל", אצל: כפיר א., ראובני י., (עורכים) המנהל הציבורי בישראל, צ'ריקובר, ת"א, 1998, עמ' 219-252.

שמו מדעי המדינה לפי מנה. הצ. (391850)

שרקנסקי, ע., "משרד מבקר המדינה והמינהל הציבורי", בתוך: נחמיאס ד., מנחם ג. (עורכים), המדיניות הציבורית בישראל, המכון הישראלי לדמוקרטיה, ירושלים, 1999, עמ' 233-255.

שמו מדעי המדינה לפי מדי. הצ. (430369)